

Naučná stezka Karlovské bučiny

Voda a Lesy ČR

Lesy České republiky, s.p. (LČR) spravují v rámci celého státu téměř 40 tis. km drobných vodních toků a bystřin a malé vodní nádrže. Jedná se především o drobné vodní toky a bystřiny, které se rozkládají v pramenitých oblastech hor a podhůří s vysokým podílem lesnatosti. V rámci ucelené péče o vodní toky však LČR spravují i vodní toky mimo lesní pozemky protékající například zemědělskou krajinou nebo obcemi. Správa toků, respektive služba hrazení bystřin a strží ve vazbě na lesní hospodaření, je prováděna v českých zemích nepřetržitě již od roku 1884.

Odbornou správou drobných vodních toků se ve státním podniku LČR zabývají správy vodních toků, kterých je v ČR šest a jsou rozděleny dle jednotlivých povodí (povodí Ohře, Vltavy, Labe, Dyje, Moravy a Odry). Správa toků – oblast povodí Labe se sídlem v Hradci Králové spravuje drobné vodní toky v povodí řeky Jizery a přítoků Labe, Úpy, Stěnavy, Metuje, Dědiny, Orlice, Doubravy a Chrudimky, a to na území krajů Libereckého, Královéhradeckého (mimo území KRNPu), Pardubického, Středočeského a Vysočiny.

Hlavní náplní činností správ je zejména sledování stavu vodních toků, péče o jejich koryta a o břehové porosty, péče o vodní díla a příprava a zajišťování úprav koryt vodních toků za účelem protipovodňové a protierozní ochrany jako jedné z hlavních celospolečenských funkcí lesa. Dále jsou na vodních tocích prováděny úpravy revitalizačního charakteru, jejichž cílem je obnovení nebo zlepšení ekologické funkce vodních toků v krajině.

Opatření na vodních tocích ve správě LČR jsou financována z vlastních zdrojů podniku a z dotačních prostředků. Finanční prostředky jsou využívány na preventivní opatření, zejména na výstavbu a rekonstrukci objektů hrazení bystřin v územích zasažených povodněmi. Opatření jsou realizována za účelem vytvoření retenčních prostorů pro zachycení splavenin, stabilizace podélného sklonu toků příčnými objekty a zajištění protipovodňové ochrany zkapacitněním a stabilizací koryt.

V rámci činností sloužících k naplňování veřejných zájmů (Program 2000 vyhlášený LČR) jsou podporovány ohrožené druhy organismů s vazbou na vodní prostředí – např. vysazování pstruha potočního a střevle potoční. Provádí se likvidace invazních nepůvodních druhů rostlin (např. křídlatky a netýkavky žláznaté), jsou obnovovány a čistěny studánky, zřizovány altány plnicí funkci odpočívadel a instalovány informační tabule. Veškeré činnosti prováděné v souvislosti se správou toků jsou nekomerčního charakteru a nepřinášejí LČR prakticky žádný zisk ve vztahu k celkově vynakládaným finančním prostředkům.

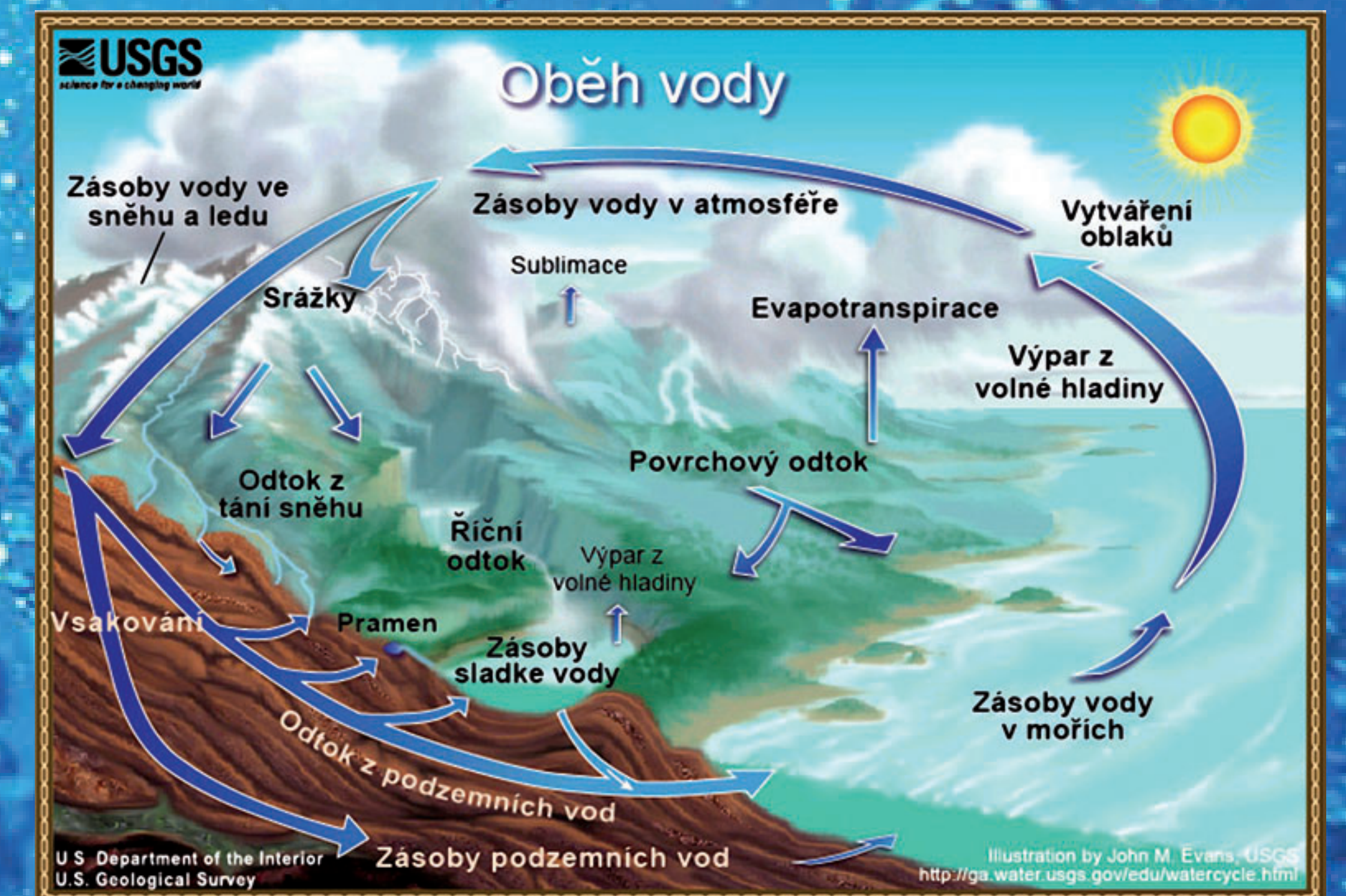

Bez lesa a bez vody není život možný.

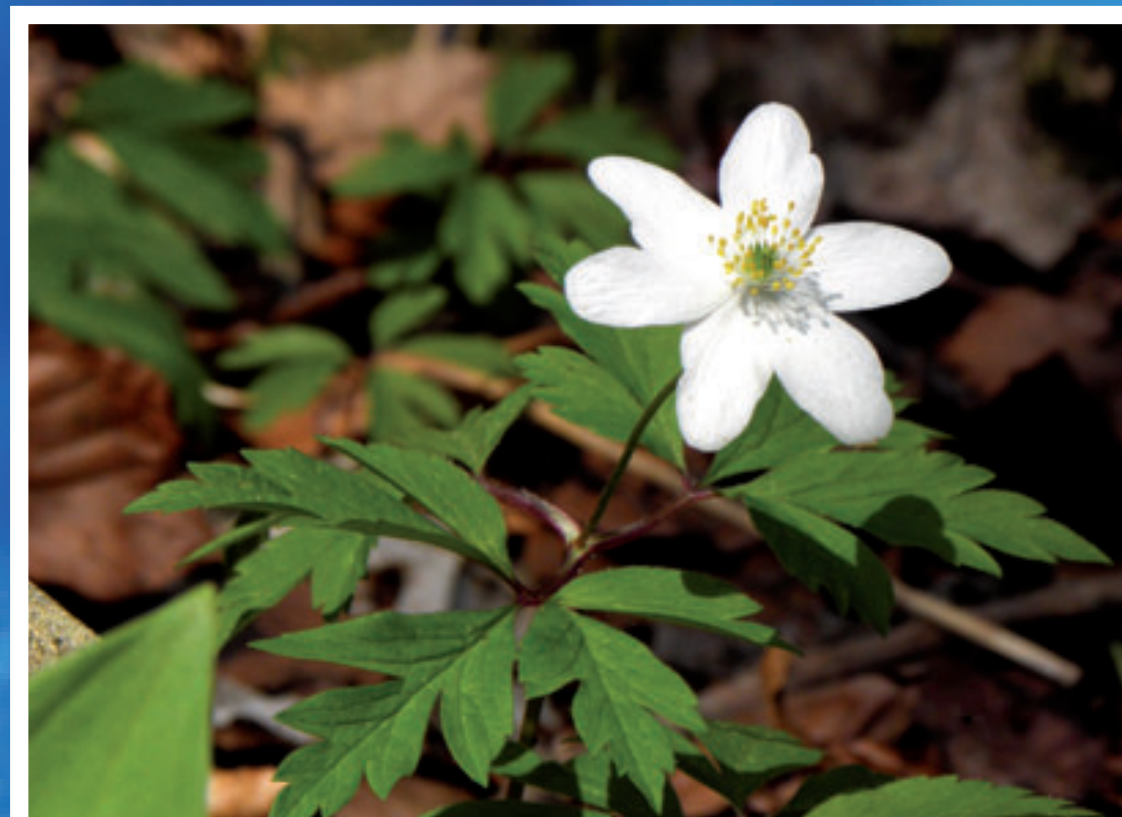
Voda je základní podmínkou života na Zemi. Lidé, rostliny a zvířata potřebují vodu k tomu, aby přežili. Svět, jak víme, by bez vody nemohl existovat. Celkové množství vody na Zemi je neměnné. Její formy se však průběžně mění. Cirkuluje přes oceány, řeky, jezera, podzemní prameny, atmosféru, déšť, živočišná a rostlinná těla, ledovce a další rezervoáry. Voda se pohybuje mezi těmito formami, čemuž se říká hydrologický cyklus. Voda je druhou nejdůležitější složkou potřebnou pro život. První je dýchatelná atmosféra, druhou voda a teprve třetí potrava.

Lesní porost má schopnost vsakovat srážkovou vodu, odsávat vodu z okolí, zabránit vodní erozi půdy, zadržovat vodu v podrostu a kořenovém systému a postupně odpařovat vodu z půdy a vodu čistit. V posledních letech se této funkci věnuje větší pozornost z důvodu předcházení povodním a vodní erozi spojené se sesuvy půdy. LČR proto usilují o alespoň částečnou obnovu porostů směrem k přirozenému druhovému složení a tím o obnovu jejich schopnosti dostatečně upevňovat půdu a bránit povodním. V lese najdeme množství studánek, pramenů a pramenů pitných a minerálních vod, o které státní podnik LČR pečuje a obnovuje staré studánky.

Velký význam mají v lese také vodní nádrže. Poskytují životní prostředí mnoha druhům často vzácných mokřadních a vodních rostlin, jsou domovem vodních ptáků a celé řady dalších živočichů žijících buď v okolí vod, nebo přímo ve vodě. Vodní nádrže v lesích či v jejich bezprostředním okolí slouží také jako zásobárny vody pro hašení lesních požárů a mají svůj význam i při zmírňování povodňových vln. Nezanedbatelný je i jejich estetický význam – vodní nádrže zvyšují rozmanitost celé krajiny a tím i její krásu. LČR se proto starají, aby se jejich počet nezměňoval, naopak obnovují staré nádrže a budují nové.

detail plůdku pstruha obecného potočního (*Salmo trutta*)

sasanka hajní (*Anemone nemorosa*)

sasanka pryskyřníková (*Anemone ranunculoides*)

česnek medvědí (*Allium ursinum*)

papratka samičí (*Athyrium filix-femina*)

Zpracovala
Ing. Lenka Němcová